

VIJFDE ZONDAG VAN PASEN, 24 april 2016

**ZONDAG VOOR DE OOSTERSE KERKEN
'HOOP VOOR DE KERK IN SYRIË EN IRAK'**

LEZINGEN (C-JAAR)

Handelingen 14: 21b-27

21 In die dagen keerden Paulus en Barnabas terug naar Lystra, Ikonium en Antiochië.

22 Daar bevestigden zij de leerlingen in hun goede gesteldheid, spoorden hen aan in het geloof te volharden en zeiden dat wij door vele kwellingen het Rijk Gods moeten binnengaan.

23 In elke gemeente stelden zij na gebed en vasten oudsten voor hen aan en vertrouwden hen toe aan de Heer, in wie zij nu geloofden.

24 Zij reisden door Pisidië naar Pamfylië,

25 predikten het woord in Perge en bereikten Attalia.

26 Daar gingen ze sloop naar Antiochië, vanwaar zij, aan Gods genade aanbevolen, waren uitgegaan naar het werk dat zij volbracht hadden.

27 Na hun aankomst riepen zij de gemeente bijeen en vertelden alles wat God met hun medewerking tot stand had gebracht en hoe Hij voor de heidenen de poort van het geloof had geopend.

Psalm 145: 8-9.10-11.12-13ab

*8 De Heer is vol liefde en medelijden,
lankmoedig en zeer goedgunstig.*

*9 De Heer is bezorgd voor iedere mens,
barmhartig voor al wat Hij maakte.*

*10 Uw werken zullen U prijzen, Heer,
uw vromen zullen U loven.*

*11 Zij roemen de glorie van uw heerschappij,
uw macht verkondigen zij.*

*12 Zij maken uw kracht aan de mensen bekend,
de pracht van uw Koninkrijk.*

*13 Uw Rijk is een rijk voor alle eeuwen,
uw heerschappij geldt voor ieder geslacht.*

Openbaring 21: 1-5a

1 Ik Johannes zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde; want de eerste hemel en de eerste aarde waren verdwenen, en ook de zee bestond niet meer.

2 En de heilige Stad, het Nieuw-Jeruzalem, zag ik neerdalen van God uit de hemel, toegerust als een bruid, die voor haar man is getooid.

3 En ik hoorde van de Troon een machtige stem en ze sprak: Zie, de Woonstede Gods bij de mensen: Hij zal zijn Tent bij hen spannen. Zij zullen zijn volk zijn, Hij: God met hen!

4 Elke traan wist Hij weg uit hun ogen; En nooit zal de dood er meer zijn, geen rouw, geen geweent en geen smart; Want het vroegere is voorbij!

5 En Die op de Troon is gezeten, sprak: Zie, Ik maak alles nieuw!

Johannes 13:31-33a.34-35

31 In die tijd zei Jezus tot zijn leerlingen: 'Nu is de Mensenzoon verheerlijkt en God is verheerlijkt in Hem.

32 Als God in Hem verheerlijkt is, zal God ook Hem in zichzelf verheerlijken, ja, Hij zal Hem spoedig verheerlijken.

33 Kindertjes, nog maar kort zal Ik bij u zijn. [...]

34 Een nieuw gebod geef Ik u: gij moet elkaar liefhebben, zoals Ik u heb liefgehad, zo moet ook gij elkaar liefhebben.

35 Hieruit zullen allen kunnen opmaken, dat gij mijn leerlingen zijt: als gij de liefde onder elkaar bewaart.'

PREEKSUGGESTIES

In de eerste lezing, uit de *Handelingen van de Apostelen*, treffen we Paulus en Barnabas aan in centraal Anatolië, het huidige Midden-Turkije, in "Lystra, Ikonium en Antiochië" (Hand 14: 21b, - n.b. de laatste stad Antiochië niet te verwarren met de zuidelijker gelegen gelijknamige stad van vs 26 !). De situatie van de christenen daar is zwaar. Ze worden vervolgd.

De lezing uit de Openbaring van Johannes, geschreven in een iets latere tijd van eveneens christenvervolging, roept als troostend en bemoedigend perspectief het Nieuwe Jeruzalem op; in het Evangelie van Johannes geeft Jezus, in de lezing van deze zondag, net voor Zijn dood aan de leerlingen het gebod van de onderlinge liefde.

Enkele zaken vallen op in deze lezingen, de bijbehorende psalmverzen inclusief, van deze Vijfde Zondag van Pasen, Zondag ook van de Oosterse Kerken.

1. **Rijk Gods** ~ Handelingen, Psalm 145 en Openbaring verwijzen alle drie uitdrukkelijk naar het Rijk Gods. Rijks Gods in de Bijbel betekent niet in de eerste plaats een bepaald domein of gebied, maar de werkelijkheid waarin God regeert. Rijk Gods zou je dan ook kunnen weergeven met 'regering door God'. Waar vinden we het Rijk Gods vermeld in onze lezingen? Handelingen: 'wij [moeten] door vele kwellingen het Rijk Gods binnengaan' [Hand 14: 22]; de psalm: 'de pracht van uw Koninkrijk' en 'Uw Rijk is een rijk voor alle eeuwen'

[Ps 145: 12b resp. 13]; en in iets andere bewoordingen, maar toch hetzelfde zeggend, Openbaring: ‘een nieuwe hemel en een nieuwe aarde’, ‘de heilige Stad, het Nieuw-Jeruzalem’, en ‘Zij zullen zijn volk zijn, Hij: God met hen!’ (Openb. 21: 1-3). God is a.h.w. koning voor zijn volk: ‘Rijk Gods’. En met name licht “het Nieuw-Jeruzalem” stralend op in deze tijd van Pasen, de nieuwe werkelijkheid die wordt bezongen en bejubeld in vele paashymnen.

2. **Verkondiging** ~ Het Rijk Gods is bij Jezus’ rondtrekken door het Joodse land hét onderwerp en de harde kern van Zijn verkondiging – daarvan wist Hij tegelijkertijd ook reeds bij zijn aardse leven dat Hijzelf in dit Rijk Gods een cruciale plaats en rol had. Na Jezus’ verrijzenis hebben Zijn leerlingen en ook latere volgelingen die lijn getrouw voortgezet, zij het dat het nu Jezus zelf was die ze gingen verkondigen als de Verrezene. Deze vrkondiging stond nog altijd heel uitdrukkelijk in het perspectief van het Rijk Gods dat Jezus had verkondigd, maar vanaf Pasen was dit Godsrijk als het ware bekleed met een mensennaam: Jezus van Nazaret, die de Christus is. Hij is het die voortaan prominent verkondigd wordt. Het is dit verkondigingswerk waarvan in de lezing uit Handelingen sprake is [Hand 14: 25-26]. Ook de psalm spreekt over ‘bekend maken’: “[U]w macht verkondigen zij. Zij maken uw kracht aan de mensen bekend, de pracht van uw Koninkrijk.” - zij het dat het hier de werken van God zelf zijn die als het ware aan het verkondigen zijn geslagen.

3. **Onderlinge liefde** ~ In het Johannesevangelie geeft Jezus Zijn leerlingen het gebod om elkaar met liefde te bejegenen, van elkaar te houden. Zijn eigen liefde voor hen, en daarmee de liefde van God, die ook wordt bezongen in Ps 145: 8a, (“De Heer is vol liefde”) is daartoe het grote voorbeeld en de grote inspiratie. Dat is gezegd tot Zijn leerlingen daar in de Bovenzaal (zaal van het Laatste Avondmaal), en in feite ook tot *alle* leerlingen van Jezus door de eeuwen heen. Maar dit gebod slaat met uitbreiding op de liefde voor alle mensen, zoals ook de psalm zegt: " De Heer is bezorgd voor iedere mens "(Ps 145: 9a). Het gaat tenslotte om de naastenliefde die in het evangelie zelfs de hoge eis in zich draagt van óók de liefde voor de vijand.. Hieraan zijn christenen herkenbaar – of: zouden ze herkenbaar aan kúnnen zijn. Vijanden hadden de christenen zeker, tóén – en ook nu.

4. **Bemoediging in het onvermijdelijke lijden** ~ Dit klinkt allemaal erg mooi. Maar de menselijke maat, gaat die hierbij niet verloren? Zijn de eisen niet te hoog? De lezingen laten tussen de regels door merken dat men wel degelijk weet heeft van de realiteit van het leven, in het bijzonder van de gelovige. “[Paulus en Barnabas] spoorden [de leerlingen] aan in het geloof te volharden en zeiden dat wij door vele kwellingen het Rijk Gods moeten binnengaan.” [Hand 14: 22]. Het Boek Openbaring spreekt hier over ‘traan’, ‘dood’, ‘rouw’, ‘geween’ en ‘smart’ [Openb. 21: 4] – voorwaar, zacht gezegd, geen prettige zaken, maar wel voor vele mensen de realiteit van alle dag – ook nu nog, voor onszelf, maar ook voor zoveel andere mensen, dichtbij en ver weg.

Hier klinken dan woorden van bemoediging: Paulus die de leerlingen moed in spreekt (Hand 14: 22); Johannes de ziener die met zijn visioen de vervolgte christengemeente van de eerste eeuw na Christus een hart onder de riem steekt, door troost, door Degene op de Troon te laten spreken: “Zie, Ik maak alles nieuw”; en Jezus die aan de maaltijd vlak voor Zijn lijden en dood Zijn leerlingen troost met wat in feite Zijn testament en laatste wilsverklaring is: “gij moet elkaar liefhebben”(Joh. 13: 34).

Syrië en Irak

Wat heeft dit alles van doen met het onderwerp van deze Zondag voor de Oosterse Kernen 2016: 'Hoop voor de Kerk in Syrië en Irak'?

Om te beginnen met de laatste lezing, het evangelie: ons wordt gevraagd om lief te hebben - niet in de laatste plaats onze medechristenen. Het Midden-Oosten wordt geteisterd door oorlog en geweld. Dit is geen Verweggistan meer; het komt dichtbij. Sommige van de daders - zoals 'Syriëgangsters' en geestverwanten, voortkomend uit onze eigen Europese landen - hebben inmiddels hun terreur ook in ons eigen midden verspreid. De slachtoffers uit het Midden-Oosten - de vluchtelingen - staan inmiddels al meer dan een jaar massaal aan onze poorten en brengen de gemoederen hier in beroering, maar vragen nog altijd om onze hulp. En veel mensen hier, christenen en niet-christenen, geven die ook op enigerlei wijze, door ze persoonlijk welkom te heten; door in Nederland bij te dragen aan het creëren een 'sfeer' van welkom; door als vrijwilliger in vluchtelingenopvang en asielzoekerscentra actief te zijn; door met vluchtelingen op te trekken; door geldelijke steun te geven, of noem maar op. Dat is - christelijk gezien - het gebod van de naastenliefde vervullen; het evangelie roept ons daar steeds toe op.

Hoop voor de Kerk

Het thema van de Zondag voor de Oosterse Kerken, 'Hoop voor de Kerk in Syrië en Irak', gaat vooral over de christenen in deze landen van het Midden-Oosten. Over hoe moeilijk zij het hebben valt in de media te lezen - zij het vaak te weinig, vandaar tot en met 4 juni de publieksactie, georganiseerd door vele christelijke en kerkelijke instanties in Nederland, om landelijk hiervoor aandacht te vragen.

Onder de vluchtelingen, die absoluut gezien in meerderheid moslim zijn, vinden we niettemin een relatief groter aantal christenen. De Kerk van het Midden-Oosten loopt op die manier leeg. Dat proces is al meer dan 100 jaar aan de gang, maar is sinds het begin van de oorlog in Syrië vier jaar geleden en het oplaaien van het geweld in Irak in een haast onstuitbare stroomversnelling gekomen. Zo dreigt de christelijke Kerk vrijwel geheel te verdwijnen uit Syrië en Irak.

In de vele bijdragen op de website van de Katholieke Vereniging voor Oecumene (www.oecumene.nl) vindt u hoe bedreigd de situatie van individuele christenen in én uit die landen is en hoe penibel de situatie van de Kerk, de kerken als geheel, is.

Het Antiochië uit Hand 14: 26 (in de Oudheid de hoofdstad van Syrië, nu gelegen in het moderne Turkije, onder de naam Antakya) is de stad waar de leerlingen van Christus voor het eerst 'christenen' werden genoemd en waarvandaan Paulus op zijn missiereis was vertrokken en er weer naar terug was gekeerd. Vanuit deze stad is, naast Jeruzalem, voor een belangrijk deel 2000 jaar geleden het evangelie verkondigd in Syrië en Irak. Gaat dit christendom nu na 2000 jaar daar verdwijnen?

De Kerk staat voor het getuigenis van het door Jezus verkondigde Rijk Gods. Maar wat als de fysieke aanwezigheid van de christelijke geloofsgemeenschap vrijwel volledig is weggevaagd? Maar zover is het nog niet. Er zijn kleine initiatieven tot herstel, maar de situatie blijft onveranderd zeer kritiek. Vandaar ook: '**Hoop** voor de Kerk in Syrië en Irak'. Hoop en hoop zijn twee. Je kunt hopen dat je volgend jaar een hoger salaris krijgt, maar dat kan tegenvallen; of dat je weggelopen geliefde zich bedenkt en terugkeert - vaak hopen tegen

beter weten in. Hoop staat dan haast gelijk aan verlangen, aan een wens. Hoop kan ook verder reiken; christelijke hoop ontdoet zich niet van concreetheid, maar kan er wel bovenuit getild worden, soms onverwoestbare hoop, tegen alle wanhoop in. Vallen en opstaan. Dan is het haast gelijk aan geloof, geloof dat bergen verzet. Dat wensen en bidden wij de christenen toe, die in Syrië en Irak hun Kerk willen wederopbouwen.

Medegelovigen

Gelovigen in Nederland kunnen de Kerk in Syrië en Irak steunen door voor haar te bidden, door zich in deze medebroeders en -zusters te interesseren en zich in hun situatie te verdiepen, door naar hun gelovigen en geestelijken te luisteren en met hen in gesprek te gaan, én - waar het op uw weg komt - door hen ook concreet te steunen, financieel of anderszins.

VOORBEDE

Bidden wij voor de mensen in Syrië en Irak, landen in het Midden-Oosten die worden verscheurd door oorlog en terreur. Dat mogelijk mag worden wat onmogelijk lijkt: vrede en rechtvaardigheid voor iedereen, van welke godsdienst of etnische groep ze ook zijn.

Bidden wij voor de christenen in Syrië en Irak, die in de gewelddadige conflicten in hun landen tot de meest kwetsbare groepen behoren.

Bidden wij voor de Kerken in Syrië en Irak en in heel het Midden-Oosten, dat ze in veiligheid en vrijheid daar aanwezig mogen blijven, tot getuigenis van het evangelie, tot opbouw van hun Midden-Oosterse maatschappijen samen met hun niet-christelijke medeburgers, en tot zegen van heel het christendom wereldwijd.

Bidden wij voor de vele vluchtelingen binnen en buiten Syrië en Irak, christenen en moslims, dat ze veiligheid, onderdak, voedsel en een nieuwe toekomst mogen ontvangen.

Bidden wij voor de vele ontvoerden, gewonden, rouwenden en wanhopigen, dat er bevrijding, genezing, troost en perspectief moge komen.

Bidden wij voor allen in Syrië en Irak die zich inzetten voor opvang en hulpverlening, dat ze de moed niet verliezen en niet ook zelf aan geweld ten onder gaan. Bidden we ook voor hen in Nederland die zich inzetten voor de mensen daar en voor de vluchtelingen in ons midden. Gedenken wij hierbij in het bijzonder onze mede-christenen die zich inzetten voor de wederopbouw van de Kerk in Syrië en Irak.